

Broed- en winterpopulaties van Aalscholvers in Vlaanderen (2007-2008)

Is het hoogtepunt bereikt ?

Aalscholver - Yves Adams - Vilda

Jaarlijkse tellingen van broedkolonies en slaapplekken geven een goed beeld van de aantalsontwikkeling van Aalscholvers in Vlaanderen. In deze bijdrage wordt een korte update gegeven met resultaten uit de periode 2007-2008. De coördinatie van het project gebeurt door het INBO terwijl het tellen hoofdzakelijk het werk is van talrijke vrijwilligers en Natuurpunt.Studie.

Inventarisatie broedkolonies 2007

Vlaanderen was één van de laatste regio's in Europa waar het broedbestand zich herstelde van de zware populatiecrash in de 20ste eeuw. Na een eerder aarzelende start in de periode 1993-1996 volgde een periode van sterke toename (Figuur 1). Daar lijkt nu een einde aan gekomen. Voor het eerst in ruim 10 jaar nam het aantal broedparen in Vlaanderen niet meer toe. In 2007 werd ongeveer hetzelfde aantal bezette nesten geteld als in het jaar ervoor. Ook het aantal broedkolonies kende de laatste vijf jaar geen toename meer.

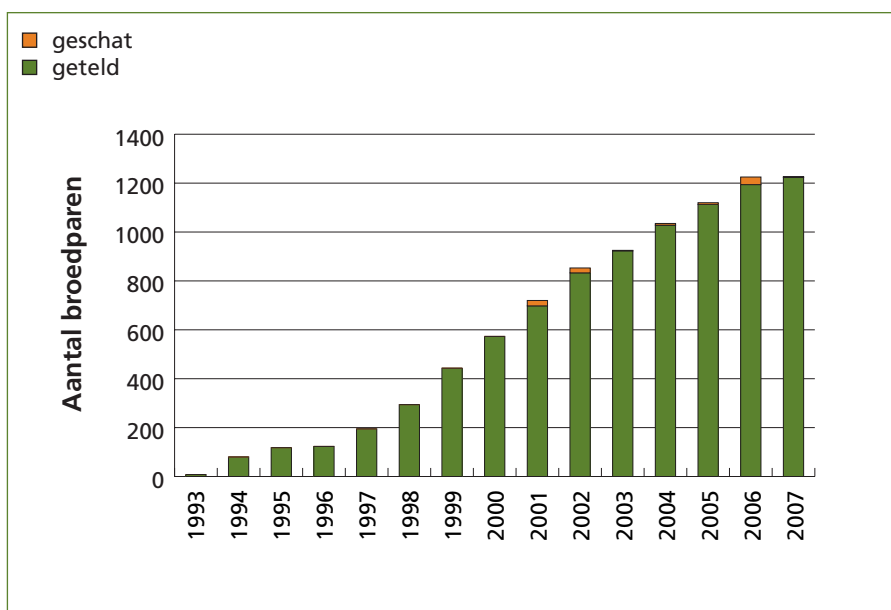
De verschillende fasen in de populatieontwikkeling blijken tevens uit Figuur 2. Hierin wordt de jaarlijkse procentuele aangroei van de Vlaamse populatie weergegeven. In de periode 1995-1999 nam de broedpopulatie zowat jaarlijks met de helft toe (met uitzondering van 1996). Daarna nam dit geleidelijk af tot een jaarlijks aangroeipercentage van gemiddeld iets onder de 10 % in de periode 2003-2006. Of het status quo in 2007 een volgende fase inluidt valt af te wachten.

In 2007 werden in totaal 1223 bezette nesten geteld, verdeeld over 16 broedkolonies. Wellicht werden geen of zeer weinig nesten en kolonies gemist. De gemiddelde koloniegrootte bedroeg 76 broedparen. Slechts vier kolonies telden meer dan 100 broedparen (Woumen-Merkem, Meetkerke, Willebroek en Dilsen-Stokkem). In zes kolonies was er een afname ten opzichte van 2006 (vooral in de grotere), in de overige namen de aantallen toe.

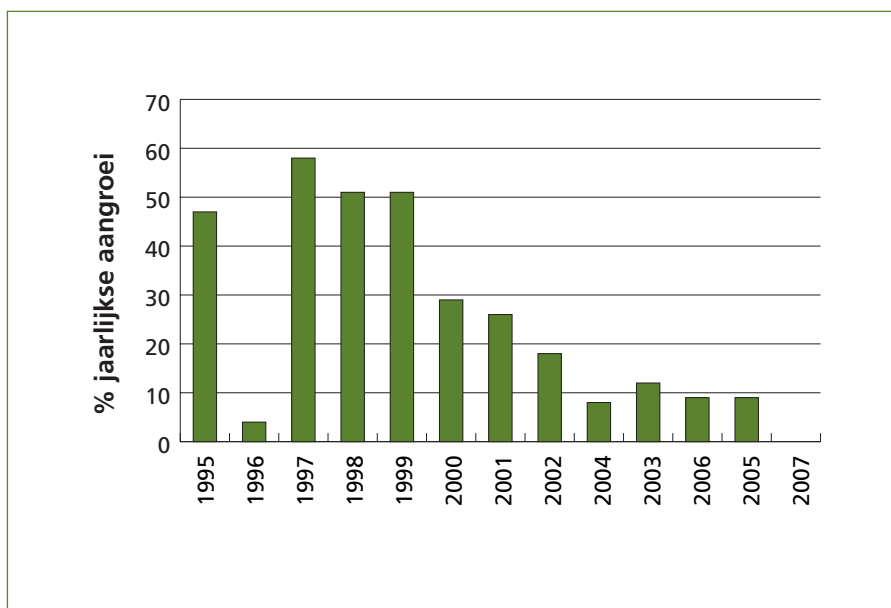
In Wallonië kwamen in 2007 in totaal 456 paren tot broeden (med. Jean-Yves Paquet). De totale Belgische broedpopulatie kwam daarmee op 1683 broedparen (tegenover 1647 in 2006).

Ondertussen is het uitkijken naar de resultaten van de eerste pan-Europese telling van broedkolonies van Aalscholvers in 2006 (waarin ook de Belgische gegevens geïntegreerd zijn). Deze worden binnenkort gerapporteerd.

Figuur 1. Evolutie van het aantal broedparen van Aalscholvers in Vlaanderen

Figuur 2. Jaarlijkse procentuele aangroei van het aantal broedparen Aalscholvers in Vlaanderen in de periode 1995-2007.

Aalscholvers op slaapplaats -
Yves Adams - Vilda

Wintertellingen op slaapplaatsen 2007-2008

Elk winterhalfjaar worden twee slaapplaattellingen georganiseerd (maanden november en januari). Deze geven over het algemeen een goed beeld van de gemiddelde winterpopulatie in Vlaanderen. Die bestaat wellicht voor een (klein) deel uit 'eigen' broedvogels en hun nakomelingen (exemplaren die weinig of geen trekgedrag vertonen) en voor het overgrote deel uit vogels die uit andere landen komen (Scandinavië, Nederland,).

Tijdens de afgelopen winter 2007/08 was de medewerking aan de simultaantellingen op 17/11/2007 en 12/01/2008 opnieuw zeer goed. Op beide teldata werden respectievelijk 47 en 46 slaapplaatslocaties bezocht waarvan er telkens 43 bezet waren. Slechts van enkele traditionele slaapplaatsen ontvingen we (nog) geen gegevens: Moerbeke (jan), Wommelgem, Hofstade, Blaasveld, Willebroek en Bornem (nov). In Tabel 1 worden de telresultaten van de laatste winters samengevat. Naast de effectief getelde aantallen wordt telkens ook de geschatte populatie vermeld (rekening houdend met niet getelde slaapplaatsen).

Net als bij de broedvogels heeft de toename van de laatste jaren zich niet verder gezet in 2007/08. Op de novembertelling werd een gelijkaardig aantal Aalscholvers geteld als in het jaar daarvoor (5200). In januari was zelfs sprake van een lichte afname (4900).

Zes slaapplaatsen lieten tot meer dan 300 exemplaren noteren: de Blankaart te Woumen (max. 317), Vloetenveld te Zedelgem (max. 367), De Gavers te Harelbeke (max. 321), de Bourgoyen-Ossemeersen te Drongen (max. 317), het Donkmeer te Berlare (max. 429) en Hoch ter Bampd in de Limburgse Maasvallei (max. 307).

	Novembertelling		Januaritelling	
	Geteld	Geschat	Geteld	Geschat
2002 / 2003	-	-	2919	3109
2003 / 2004	3221	3560	4002	4200
2004 / 2005	4440	4470	4323	4350
2005 / 2006	4238	4350	4650	4750
2006 / 2007	4903	5190	4853	5050
2007 / 2008	4931	5200	4509	4900

In Wallonië en Brussel werden in januari 2008 ongeveer 3800 Aalscholvers geteld, verdeeld over 41 slaapplaatsen (PAQUET 2008). Dit is ongeveer evenveel als in 2007 en daarmee komt een einde aan een afname die vier jaar heeft geduurd (na de piek van ruim 5000 exemplaren in 2002/03). Als we de Vlaamse en Waalse gegevens samenvoegen, komen we voor de midwintertelling 2008 aan een Belgisch totaal van ca. 8700 Aalscholvers.

Referenties

PAQUET J.-Y., 2008. Les recensements coordonnés des dortoirs de Grand Cormorans (*Phalacrocorax carbo*) en Wallonie et à Bruxelles: hiver 2007-2008. Aves 45/3: 183-185.

Dankwoord

Met veel dank aan alle medewerkers die de afgelopen jaren opnieuw 'hun' broedkolonies en/of slaapplaatsen hebben geteld. Vorig jaar moesten we helaas afscheid nemen van Fons Willemsen, gedurende vele jaren een van de meest trouwe medewerkers aan het project.

Tabel 1. Resultaten van simultaantellingen van Aalscholvers op slaapplaatsen in Vlaanderen. Voor elke telling wordt zowel het effectief getelde aantal als het geschatte aantal (rekening houdend met de enkele hiaten) weergegeven.

Koen Devos
Anny Anselin

koen.devos@inbo.be
anny.anselin@inbo.be